

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy, v právní věci žalobkyně: **L. T.**, zastoupená Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem, se sídlem v Plzni, Františkánská 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 10. 2005, č. j. 14 Az 266/2004 – 27, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 2. 3. 2004, č. j. OAM-3678/VL-19-K03-2003, rozhodl žalovaný tak, že azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje, a že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný opřel o zjištění, že důvodem žádosti o udělení azylu žalobkyně je její tíživá ekonomická situace a snaha o legalizaci pobytu na území České republiky.

Proti citovanému rozhodnutí podala žalobkyně včas žalobu, ve které uvedla, že žalovaný na základě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci a následně vydal rozhodnutí, které žalobkyně považuje za nesprávné. Žalobkyně zdůraznila, že byla nucena opustit zemi původu o obrátit se s žádostí o ochranu na ČR z důvodu tíživé životní situace, která byla způsobena okolnostmi uvedenými v průběhu azylového řízení.

Učinila tak za situace, kdy nenalezla jiné reálně uskutečnitelné východisko, než pokusit se nalézt podmínky pro bezpečný a důstojný život v cizí zemi. Proto žádala soud, aby přehodnotil stanovisko žalovaného, a to zejména s ohledem na ustanovení § 14 zákona o azylu.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem č. j. 14 Az 266/2004 - 27, ze dne 4. 10. 2005, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když konstatoval, že ekonomické důvody – zde obava z věřitelů, od kterých si žalobkyně vypůjčila peníze – nejsou důvody ve smyslu § 12 zákona o azylu. K otázce možnosti udělení azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu krajský soud uvedl, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení a že žalobkyní uváděné důvody nelze považovat za důvody zvláštního zřetele hodné, jejichž existence je podmínkou pro možnou úvahu o udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Krajský soud shledal nedůvodnou i námitku týkající se překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu, když dospěl k závěru, že v případě návratu žalobkyně na Ukrajinu není její život nebo svoboda ohrožena.

Proti citovanému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka poukazuje na to, že se ve své domovské zemi dostala do finančních potíží, kdy si byla nucena vypůjčit peníze, které nebyla schopna později splatit. Věřitelé použili k vymáhání pohledávky osob ze zločineckých struktur a stěžovatelka tak byla ohrožena nejenom na zdraví, ale i na životě; pokud hledala ochranu u státních orgánů před vydíráním, pak zjistila, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur a stěžovatelka tak nemá šanci zajistit ochranu své osoby. Stěžovatelka je proto přesvědčena, že je dán důvod k udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledována právě z toho důvodu. V této souvislosti upozornila na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, z které podle jejího názoru vyplývá, že tam, kde místní obyvatelstvo páchá diskriminační či jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je orgány vědomě tolerují nebo odmítají, či nejsou schopné zajistit účinnou ochranu. Stěžovatelka dále namítá, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, a na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možné ve správním řízení o udělení azylu spravedlivě rozhodnout. Nerespektoval situaci stěžovatelky, která jako účastník azylového řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, když toto nechal krajský soud zcela bez povšimnutí. Stěžovatelka rovněž poukazuje na to, že krajský soud nesprávným způsobem posoudil otázku, zda správní řízení, předcházející podání žaloby, netrpělo procesní vadou. Vyslovila přesvědčení, že žalovaný se porušení správního řádu dopustil minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci. Podle názoru stěžovatelky bylo také porušeno ustanovení § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), neboť rozhodnutí žalovaného neodpovídá tomuto ustanovení a odůvodnění v něm uvedené je nedostatečné. Stěžovatelka dále nesouhlasí se způsobem, jakým se soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Svůj návrat do domovské země nepovažuje za bezpečný vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie. Při vycestování zpět na Ukrajinu ji hrozí nebezpečí mučení a nelidského a ponižujícího zacházení. Při zjištění státních orgánů, že požádala v ČR o azyl, bude podrobena perzekuci, resp. administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů. Na základě výše uvedených skutečností se proto domnívá, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu, kterými se žalovaný

ani krajský soud v odůvodnění svých rozhodnutí nezabývaly a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně žádá o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný hodnotí podanou kasační stížnost jako nepřijatelnou, neboť důvody, které si stěžovatelka připravila k napadení rozhodnutí správního orgánu, měla a mohla uplatnit v žalobě. Žalovaný rovněž zpochybňuje tvrzení stěžovatelky, že věřitelé k vymáhání pohledávky použili osob ze zločineckých struktur. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů

rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka dne 3. 8. 2003 podala žádost o udělení azylu, v níž uvedla, že na Ukrajině měla velké finanční problémy. Onemocněla a v roce 1998 jí byla provedena operace ve městě U., kde byla levnější než v K.. Na operaci a léky si musela neustále vypůjčovat a dostala se do velkých dluhů. Rovněž neměla peníze na zaplacení studia své dcery. Věřitelé však za stěžovatelkou začali docházet a požadovat navrácení zapůjčených peněz. Ze strachu, aby jí nezačali vyhrožovat, opustila Ukrajinu. O azyl si požádala, jelikož obdržela správní vyhoštění a chtěla by na území České republiky zůstat a pracovat, protože se bojí vrátit zpět. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR stěžovatelka sdělila tytéž skutečnosti.

Podle ustanovení § 12 se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i krajským soudem. Stěžovatelkou tvrzené pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu nemůže Nejvyšší správní soud akceptovat, neboť v jejím případě se nejedná o pronásledování ve smyslu zákona o azylu. V obdobné věci již judikoval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 4 Azs 7/2003, že *„žádost o azyl, jejíž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami („mafii“) v domovském státě, spočívající ve vydírání žadatele ... je zřejmě bezdůvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatel skutečně domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout.“* Za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno lada odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu ovšem v posuzovaném případě zjevně nebylo, jednak proto, že stěžovatelka nevyužila všechny prostředky nápravy, jež jí ukrajinský právní řád poskytuje; a jednak proto, že není právně relevantní stěžovatelčina druhá námitka, na níž zakládá svou prvou námitku, totiž tvrzení příslušnosti k sociální skupině ve smyslu § 12 zákona o azylu. Nelze připustit, aby byl azyl přiznáván i jen z důvodu příslušnosti k tak neurčité kategorii obyvatel, jako jsou obyvatelé, kteří náleží k nečlenům zločineckých struktur, a tedy vůbec nevytvářejí sociální skupinu ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť pokud by bylo toto připuštěno, institut azylu jako výjimečného prostředku ochrany osob, jimž je upírána ochrana státem původu, by šel nad rámec účelu, pro který Česká republika zákon tohoto typu přijal.

Nejvyšší správní soud rovněž neshledal, že by skutková podstata, z níž žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Naopak je toho názoru, že zjištění učiněná žalovaným vycházejí zejména ze skutečností, které sdělila sama stěžovatelka. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl žalovaným porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí, a nelze ani dovést,

že by napadené rozhodnutí žalovaného bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Správní orgán musí umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, avšak není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je azyl obvykle poskytován (obdobně viz rozsudek NSS sp. zn. 5 Azs 26/2003). Tímto způsobem žalovaný v případě stěžovatelky postupoval, přičemž ze spisu není patrné, a stěžovatelka to ani netvrdí, že by byla jakýmkoliv způsobem v průběhu řízení o udělení azylu omezoována při sdělení důvodů azylu, jež sama uplatňovala. Nejvyšší správní soud tedy důvody tvrzené ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. v posuzované věci neshledal.

Dovolává-li se stěžovatelka důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a krajskému soudu vytýká, že nepřezkoumal napadené rozhodnutí správního orgánu z hlediska dodržení procesních předpisů v řízení, které vydání napadeného rozhodnutí předcházelo, je třeba uvést, že Nejvyšší správní soud taková pochybení v postupu krajského soudu neshledal. Namítá-li stěžovatelka, že žalovaný se dopustil porušení správního řádu minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci a jeho rozhodnutí neodpovídá ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu, aniž by konkrétně sdělil, z jakých důvodů tyto námitky uvádí, nelze se k těmto námitkám blíže vyjádřit. Nebylo tedy možno dovodit, jak uváděla stěžovatelka, že řízení před správním orgánem trpí vadou, kterou nelze odstranit. Uvedený důvod uplatněný stěžovatelkou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. není podle názoru Nejvyššího správního soudu dán, neboť nebylo zjištěno, že by rozsudek soudu byl nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů a nebyla zjištěna ani jiná vada v řízení před soudem, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Nejvyšší správní soud konečně neshledal důvodné taktéž tvrzení stěžovatelky ohledně jejího nesouhlasu se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s její námitkou o neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, neboť se plně ztotožňuje s výkladem krajského soudu v odůvodnění napadeného rozsudku.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, ani nebyla shledána nepřezkoumatelnost rozhodnutí tohoto soudu spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. listopadu 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu